

Zašto je glazba važna?

UČENJE KROZ GLAZBU

*"U Jednoj zimskoj noći
tam' gdje je visok brijeg ..."*

*"Nije lako bubamarcu,
zum- zum- zum - zum ..."*

*"Ide maca oko tebe,
paži da te ne ogrebe ..."*

Sjećate li se kako ste pjevali ove jednostavne pjesmice? Njihove početne riječi većinu će nas potaknuti da ih otpjevamo do kraja, pa makar i u mislima!

Danas nas, kao odrasle ljude, podsjećaju na vesele koje smo osjećali dok smo pjevali i igrali se glazbenih igara sa svojim prijateljima. Često, dok pjevujemo te melodije, mislimo i o drugim pjesmama koje smo naučili dok smo bili mali i otkrivamo kako se još uvijek sjećamo mnogih!

Hoće li danas, u vrijeme novih tehnologija, pjevanje ovih i mnogih drugih pjesmica i uživanje svih dobroti koje donosi glazba biti dostupno milijunima predškolača diljem svijeta?

VAŽNOST GLAZBE

GLAZBA! Glazba je važna, djeca jedva da mogu učiti i živjeti bez nje? Glazbeni učitelji već godinama znaju da kvalitetna glazbena iskustva poboljšavaju vještine slušanja; uzrokuju intuitivnu i ritmičnu reakciju te pomažu proširenju rječnika, razlikovanju zvukova i jakosti glasa, potiču emocionalne reakcije, kreativne reakcije, pamćenje i uljepšavaju mnoge sate zabave.

Koje aspekte glazbe možemo koristiti da bismo ostvarili poticajnu vezu glazbe i učenja? Čini se da su prve tri godine života djeteta ključne za optimalni razvoj mozga, za glazbu i učenje kroz glazbu. Danas su nam dostupni rezultati istraživanja mozga koji podupiru ovu tvrdnju. Razmislimo o nekim od važnih stvari koje glazba daje djeci:

1. razvija vještine slušanja
2. razvija intuitivne reakcije
3. razvija zvukovno bogatstvo
4. pospješuje pamćenje
5. potiče društvenost
6. pomaže razvoj govora
7. pomaže razmišljanje i donošenje zaključka.

1. Glazba razvija vještine slušanja

Trogodišnja Alisa čula je svoju sestricu kako plače u jasljičkoj sobi na kraju hodnika. Iako su plakale i druge dvije bebe, Alisa je prepoznala plač "svoje" bebe! To dokazuje važnost vještine slušanja!

Svi smo se susreli s plačljivom, nervoznom ili bolesnom djecom koja su se umirila uz kvalitetnu glazbu. To je zato što one slušaju! Ako zapjevamo našim tro- ili četverogodišnjacima, vjerojatno će nas stalno tražiti da im pjevamo! Djeci je potrebno mnogo slušnih iskustava u prve dvije godine života, prije nego djeca počnu govoriti ili pjevati. Pjesme, instrumenti i instrumentalna glazba prekrasni su načini razvijanja dječjih vještina slušanja i svjesti o različitim riječima i stihovima.

Vrlo je važno da počnemo razvijati vještine slušanja već u jaslicama. Mnoge igre kao *Slušaj! Koji je to zvuk?* ili *Slušaj! Tko to govori/pjeva?* ili *Što još proizvodi ovakav zvuk?* ohrabruju djecu da pažljivo slušaju ono što čuju, pa čak i da reproduciraju taj zvuk kad upitamo: *Kako se glasa krava (pas, kosilica)?*

Kretanje uz glazbu, plesanje, sviranje instrumenata i eksperimentiranje s materijalima koji proizvode zvukove pomažu razvoju male djece. *"Radnja koja prati slušanje pruža najveću dobit svim aspektima slušanja, naročito glazbi."* (Wilcox, 1999). John Feierabend, poznati glazbeni stručnjak tvrdi: *Između djece koja su bila izložena glazbi u najranijoj dobi i one koja to nisu bila postoje vrlo velike razlike u sposobnostima pjevanja i svjesti o glazbi* (Feierabend, 1999, p. 19). Slušanje je neophodno da bi djeca čula ista ili različita slova abecede, riječi, zvukove u okolini i različite glazbene ritmove. Cijeli život će naša djeca trebati prepoznavati nove zvukove. Što prije počnemo poticati razvoj vještina slušanja, to će više prilike djeca imati da ih razviju.

2. Glazba uzrokuje intuitivnu reakciju

Djeca od rođenja pozitivno intuitivno reagiraju na visokokvalitetnu glazbu. U našim vrtićima i jaslicama možemo vidjeti djecu kako cijelim tijelom, intuitivno, izvede pokrete prema raspoloženju koje osjećaju u glazbi, kreću se prema ritmu i dinamici glazbe prije nego je započeo razvoj jezika. Ponudite im šal ili široku traku i promatrajte kako se njihove reakcije obogaćuju! Pustite im audiovrpcu s koračnicom i djeca će instinktivno koračati! Pustite im instrumentalnu uspavanku i promatrajte njihovu intuitivnu reakciju! Djeca će se kretati uz gotovo svaku glazbu. Naš je izazov da im ponudimo kvalitetnu glazbu te da poštujemo timske potrebe djece.

Rijeka, Centar za glazbu

Njih treba upoznati i s glazbom koju inače nemaju prilike čuti. Kad odrasli omogućavaju djeci da intuitivno reagiraju na glazbu, djeca nas mogu iznenaditi svojom kreativnošću i potaknuti da se i mi pridružimo njihovom pjeslu.

3. Glazba jača zvukovno razlučivanje

Tijekom prve dvije godine života mala djeca slušaju i pokazuju nam da prepoznaju mnogo njihova važnih zvukova: glasove roditelja, braće i drugih članova obitelji te odgajatelja; zvukove iz njihove neposredne okoline, poput igračaka, TV-a, videokasete, zvukova iz kuhinje i automobila. Također prepoznaju glazbene zvukove dječjih TV programa, glazbe koju slušaju starija braća, pjesama koje im se pjevaju, i "glazbu" glasova članova obitelji i odgajatelja. Temelji za reakciju razlikovanja zvukova postavljeni su u trećem tromjesečju «in utero» (Wilcox, 1999) i nastavlja se razvijati do treće godine. Iskustva koja potiču kvalitetno razlučivanje zvukova utječu na vještine slušanja, pjevanja, komunikacije i čitanja tijekom cijelog života.

Istraživanja pokazuju da djeca kojoj se pjeva i priča razvijaju veću fonemičnu svjesnost i kasnije razvijaju bogatiji rječnik. Zabilježeno je da u maternici fetus sve

zvukove čuje kao glazbene, kroz amniotičku tekućinu. Jasličari se često spontano pridružuju jedni drugima u pjevanju i stvaranju "bebastih pjesama" za vrijeme igre. Mala djeca koja propuste sve te važne interakcije često su manje ekspresivna i ponekad kasnije progovore, ili mogu biti sramežljiva u komunikaciji. Možda neće moći pjevati prirodno i spontano u grupi! Dok je dijete još fetus i sve do njegove treće godine, glazbu trebamo shvaćati kao sjeme za razlučivanje zvukova, stoga je izuzetno važno da odrasli koji se brinu o djeci njeguju to sjeme uz pomoć svakodnevnih glazbenih iskustava koja uključuju slušanje, pjevanje i kretanje uz glazbu.

4. Glazba pomaže djeci (i odraslima) pamtili

Kad mala djeca pjevaju ritmične dječje pjesme, aktivno pjevanje ih navodi da zapamte sljedeći dio pjesme. To počinje kao kratkoročno pamćenje, ali se razvija u svjesnu misao i dugoročno pamćenje kad djeca sazriju i kad im se stalno pjevaju smislene pjesme.

Mnogoj djeci danas stres blokira puteve učenja. Taj stres možemo ublažiti pjevanjem, slušanjem glazbe i istraživanjem zvukova instrumenata. Možemo pomoći djeci u stvaranju osjećaja sigurnosti tako što ćemo biti brižna "grupna obitelj" uz pomoć pjevanja i glazbenih igara.

5. Glazba pomaže djeci da pjevaju skladno

Pjevanje s cijelom grupom danas je najčešće u jaslicama i vrtićima. U mnogim grupama pjevanje uz audiokasetu je standardno. Ali istraživanja su dokazala da djeca mnogo više sudjeluju kad odrasli vode pjesmu! Zato pjevajte! Često su ritmovi koje profesionalni pjevači koriste prebrzi da bi ih djeca slijedila. Vi ste tu i možete odrediti ritam koji vaša djeca mogu slijediti. Pjevajte iz užitka!

Ako je moguće, pjevajte s djecom unutar njihovog raspona glasa i izrazite užitak zbog zajedničkog pjevanja. Dječji raspon glasa može nam se činiti previsok u početku, no podsjećajte se da se njihove male glasnice ne mogu mjeriti s odraslima.

6. Glazba pomaže djeci da jasno govore i slijede što se zbiva

Spriječite se s čistim ujednačenim ritmom. Ovaj element glazbe pohranjen je u svim jezicima, a glazba ih sve spaja. Kad djeca govore pjesmice ujednačenog ritma ona govore mnogo jasnije. Kad odgajatelji ohrabruju djecu da rukama prate ritam dok pjevaju, niti jedno dijete ne požuruje niti kasni.

7. Glazba pomaže djeci suradivati, razmišljati i rješavati probleme

Prilike za suradnju u pjevanju i plesanju predhodnice su kasnijeg razmišljanja, rješavanja problema i pamćenja. GLAZBA POMAŽE DJECI I ODRASLIMA DA OSTANU BUDNI. I. Glazba je ključni element koji povezuje sve načine na koje dijete uči.

Svakodnevno susretanje s glazbom može prouzrokovati neke važne veze između jezičnih sposobnosti, pamćenja, tjelesne aktivnosti, kreativnog razmišljanja, emocionalne stabilnosti, discipline i uspjeha u učenju. Glazba povezuje sve oko nas. Koristimo se njome kako bi nijenili značajne promjene u nas same i u svoju djecu!

Elizabeth B. Carlton

preuzeto iz Child Care Information Exchange,
May/June 2000